

Pollack: Paranoiaens pointe forsvandt

Filminstruktør Sydney Pollack i Østre Landsret: »Jeg følte mig krænket, da jeg så mine film i beskåret tv-version«

Af ERIK KJÆR LARSEN

Max von Sydow og hans håndlangere går ind på et offentligt kontor og skyder vildt omkring sig. Robert Redford beslutter at tage sagen i egen hånd. Sådan starter den amerikanske spillefilm *Tre Døgn for Condor*, som Danmarks Radio sendte i tv i 1991.

Nu er sagen endt i Østre Landsret

»Det var slet ikke min film, der blev vist,« hævdede filmens instruktør Sydney Pollack i går, da han blev forhørt i det spektakulære første retsmøde i sagen Pollack vs. Danmarks Radio. Sagen, der

er blevet anlagt af De Danske Filminstruktørers Forening på vegne af Pollack, drejer sig om en skabende kunstners principielle ret til at bestemme over sit værk. Konkret handler det om beskæring af film ved tv-transmission.

»Sidst i halvferdserne blev jeg ringet op af en mand, der netop havde set *Tre døgn for Condor* på tv,« sagde Pollack fra vidneskranken, »han spurgte om jeg var klar over, hvad de havde gjort ved min film under beskæringen. Det var jeg ikke. Jeg vidste ikke engang at man havde gjort det. Men da jeg så tv-udgaven, følte jeg mig krænket. Hele mit udtryk og min stil var ændret.«

Det skabende

Panning og scanning er to metoder til at konvertere en biografilm i widescreen format til tv-skærmens proportioner. Panscanning hedder det når begge metoder anvendes,

som det var tilfældet i den DR-transmitterede udgave. I grelle tilfælde skæres 50 procent af en spillefilms informationsindhold bort under beskæringsprocessen.

Da den ubeskårne version af *Tre døgn for Condor* i går var blevet vist i sin helhed i et mørkelagt retslokale, efterfulgt af klip fra den beskårne version, bad anklager Erik Nyborg sagens hovedperson forklare betydningen af billedkomposition.

»Det er svært på kort tid at forklare noget så indviklet,« sagde Pollack, »en instruktørs funktion er at *fortælle* filmen, og et af de primære værktøjer er at udvælge helt præcis, hvad publikum skal se.«

»Man kan via billedkomposition skabe indtryk af nervøsitet eller afslappethed; man kan skabe rytme, tempo og fremdrift.«

Pollack eksemplificerede med en illustrativ og pædagogisk "setting" af retslokalet,

udført så suggestivt, at såvel anklager som forsvarer i løbet af retsmødet, trods at der var tolk til stede, greb sig i at føre sag på engelsk.

Redfords paranoia

Efter gennemgang af diverse kameravinkler sagde Pollack henvendt til dommerpanelet: »Hvis jeg skulle skyde (shoot) jer tre, og valgte at køre kameraerne lidt ned så lyset skinnede ind i linsen, ville I fremstå mere betydningsfulde eller farlige, end hvis jeg tog billeder hvor i bare kiggede på mig. Det, der ses indenfor rammen i en film, er akkumulationen af selve fortællingen. Kunstværkerne på Robert Redfords kontor fortæller om hans mangefacetterede interesser. Han er en almindelig mand, der i løbet af fortællingen skal gøre noget overmenneskeligt. Fra starten er det min hensigt at lade publikum forstå ubevidst, at hans interesses-

fære er universel. I den panscannede version er detaljerne fra kontoret skåret væk, og det går igen hos alle karaktererne filmen igennem.«

»Tre døgn for Condor er en skildring af paranoia,« forklarede Pollack, »man ser Redfords ansigt i kontrast til andre ansigter, og hele tiden er man i tvivl om hvem der er ven og hvem fjende. Den pointe forsvinder, når alt andet end Redford skæres væk.«

»Billedkomposition er instruktørens primære og helt essentielle værktøj, desuden bliver den et udtryk for den enkelte instruktørs personlige stil,« sagde Pollack, »hvis man ændrer kompositionen i én af mine film og udsender den i mit navn, så er det en løgn.«

Forsvarets bæk ville vide, om Sydney Pollack som producent for adskillige film, blandt andet *Sense and Sen-*

Fortsættes på bagsiden...

Pollack...

Fortsat fra forsiden...

sibility og *Presumed Innocence* selv har gjort sig skyldig i medvirken til grovbesæring af storformat-film. Det benægtede han:

»De film, jeg har produceret, er alle i normalformat, som ikke lider overlast ved beskæring på samme måde som widescreen-film. Jeg ville hellere dø end udsætte en instruktør for den skændsel.«

Pollack fortalte, at han for 12 år siden op med at filme i widescreen, med henblik på det da eksplosivt voksende publikum til videofilm.

»Jeg havde bøvvl med producerne i begyndelsen af min karriere, fordi jeg insisterede på at bruge widescreen-formatet til film, hvis handling foregik indendørs. Traditionelt har man brugt widescreen til film med store udendørs scenarier. Og da jeg så endelig skulle lave min første oplagte widescreen-egnedede fil, *Out of Africa*, så valgte jeg et mindre format, simpelt hen for at undgå en tv- eller video-slagting af resultatet.

Uden for retslokalet sagde Sydney Pollack, at han anser chancen for at vinde sagen for beskeden. I USA ville den ikke have skyggen af chance, hævder Pollack, der beklager at pengemændene i amerikansk film juridisk set er autoriter i den grad, at de »kunne

lave mine film om til en kage, hvis de ville.«

»Det, der gør retssagen hér betydningsfuld, er den kendsgerning at det er første gang nogen sinde, det er lykkedes at få en domstol til at tage spørgsmålet op,« sagde Pollack, »og så er det ligegyldigt at det foregår tusinder af mil fra Hollywood.«

»Jeg stiller ikke op hér for at te mig som Leonardo da Vinci. Hvis vi vinder sagen, vil det give genlyd i filmkredse verden over.«

Dermed håber Sydney Pollack at placere et udråbstegn efter den filmbranchens kunstneriske frihed, han hævder er under konstant og voksende pres fra medielandskabets kommercielle interessehold.

Efter dagens andet retsmøde i dag følges op med en høring om ophavsret og kunstnerisk frihed, ledet af kultursociolog Peter Duelund. På høringen, der finder sted på Københavns Universitets anneks-auditorium i studestræde i dag kl. 14-17, vil Sydney Pollack drøfte sagsanlæggets baggrund med professor Mogens Kocktvedgaard, filmfotograf Jan Weincke, Anne-Louise Schelin fra Samrådet for Ophavsret, programdirektør Bo Lynnerup, advokat og filmproducent Per Neumann samt næstformand i DR's programråd Kim Borregård Eriksen.